

GIBANJE ZAPOSLENIH V PATRONAŽNEM VARSTVU SLOVENIJE

OD LETA 2010 DO LETA 2015

V analizi je prikazano število fizičnih zaposlitev v patronažnem varstvu Slovenije v obdobju od leta 2010 do 2015. Zaposlene smo prikazali po poklicni skupini oziroma po izobrazbi. Pogoji za izbiro zaposlenih v VZD 510 je bilo aktivno delovno razmerje, izbrana je bila ena zaposlitev. Potrebno je omeniti, da so bile za leto 2010, 2011 in 2012 narejene analize o zaposlenih v patronažnem varstvu Slovenije, kjer izračuni temeljijo na dolžini delovnega časa oziroma na številu opravljenih ur (<http://www.nijz.si/podatki/evidenca-patronazne-zdravstvene-nege>). Ker smo ugotovili, da poročanje iz ur ni bilo povsod korektno, smo pri kasnejših analizah izbrali eno zaposlitev (fizično zaposlitev). Zaradi primerljivosti, smo tudi za leto 2010, 2011 in 2012 naknadno naredili poizvedbo in izbrali eno zaposlitev. Podatke o zaposlenih smo pridobili iz Evidence o gibanju zdravstvenih delavcev in mreže zdravstvenih zavodov BPI NIJZ16. Za izračun preskrbljenosti smo uporabljali podatke iz Centralnega registra prebivalstva RS - Ministrstva za notranje zadeve. Datum zajema je za vsako leto posebej naveden v [opomba1](#) .

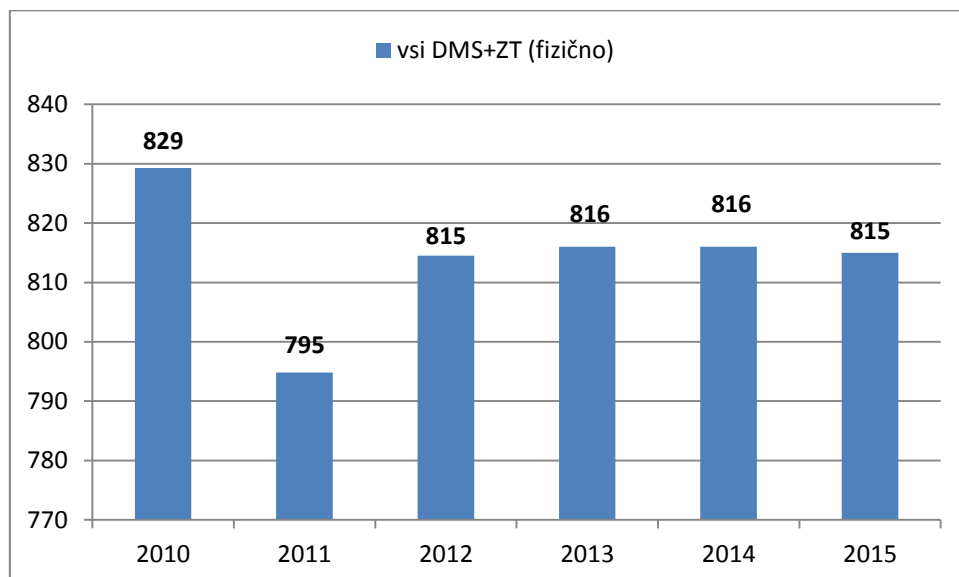
Izračun potreb po kadru smo naredili na osnovi trenutno veljavnega normativa: to je 2500 prebivalcev na eno diplomirano medicinsko sestro (DMS) in 5000 prebivalcev na enega zdravstvenega tehnika (ZT)([opomba2](#)). Omenjeni normativ je naveden v različnih dokumentih, ki jih je pripravila patronažna stroka (Patronažno varstvo, Resolucija 2008 do 2013, Strategija 2010 - 2020).

Na podlagi zapisa o zaposlenih v VZD510 smo ugotovili, da v praksi patronažno zdravstveno nego izvaja deset različnih poklicnih skupin. Zaradi večje transparentnosti in izračuna preskrbljenosti je bilo potrebno združevanje poklicnih skupin, ki je bilo narejeno s soglasjem stroke patronažne zdravstvene nege (sestane s predstavnicami stroke patronažne zdravstvene nege po izboru predsednice IO sekcije za patronažo na Zbornici-Zvezi, marec, 2010). Zaposlene smo združili po stopnji izobrazbe in po delu, ki ga v praksi dejansko opravljajo. Pri tem smo upoštevali zatečeno stanje v BPI NIJZ 16. Tako so v izračunih pod kategorijo DMS upoštevane tudi vse višje medicinske sestre, diplomirane babice, magistric zdravstvene nege, profesorice zdravstvene vzgoje, organizatorice dela in socialne delavke.. S strani predstavnic stroke patronažnega varstva nam je bilo zagotovljeno, da imajo omenjeni profili predhodno zdravstveno izobrazbo, vrsto let delovnih izkušenj in se permanentno strokovno izobražujejo, tako, da v praksi kompetentno opravljajo delo kot DMS. V kategoriji zdravstveni tehnik (ZT) smo združili vse zaposlene s srednjo zdravstveno

izobrazbo in babice. Ker smo v bazi podatkov zasledili tudi dva bolničarja negovalca, ki delujeta v patronažni dejavnosti, smo ju priključili skupini ZT. Tudi tukaj smo upoštevali zatečeno stanje in vrsto aktivnosti, ki jih zaposleni dejansko izvajajo v praksi.

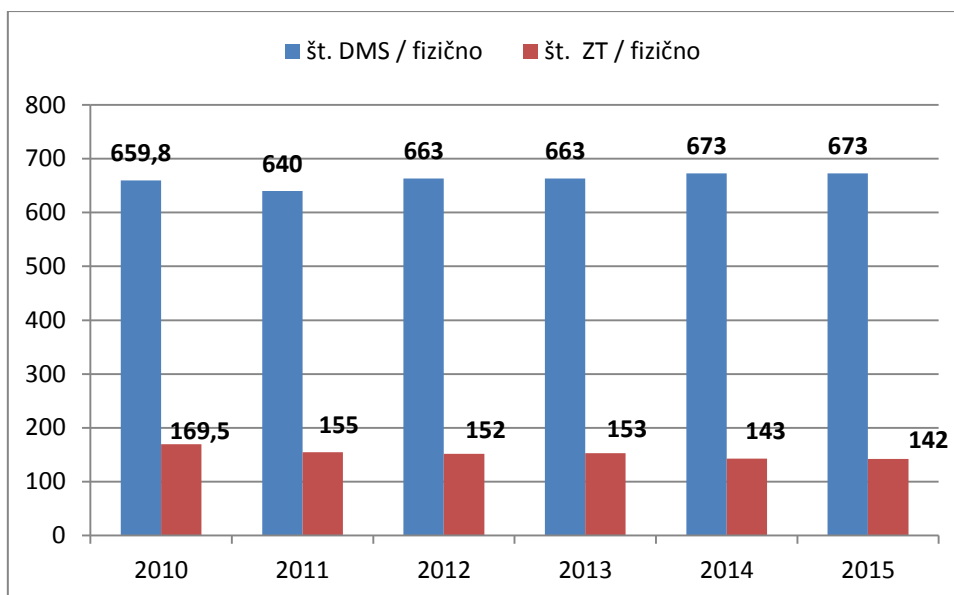
V analizi skupina DMS vključuje predstavnice/ke poklicnih skupin: diplomirane medicinske sestre, magistricе zdravstvene nege, višje medicinske sestre, profesorice zdravstvene vzgoje, diplomirane babice, organizatorje dela in socialne delavce.

V analizi skupina ZT vključuje predstavnice/ke poklicnih skupin: vse zaposlene s srednjo zdravstveno izobrazbo, babice in bolničarja negovalca

Slika 1 Gibanje števila zaposlenih DMS in ZT v patronažnem varstvu Slovenije v letih od 2010 do leta 2015

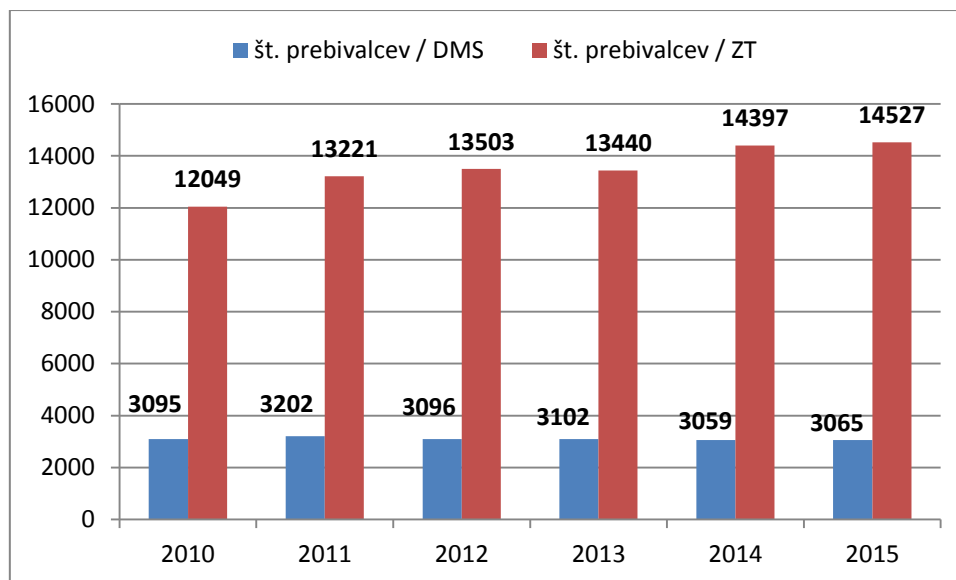
Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov- BPI (NIJZ16)

Slika 2 Gibanje števila zaposlenih DMS in ZT v patronažnem varstvu Slovenije v letih od 2010 do leta 2015

Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov- BPI (NIJZ16)

Po podatkih je v opazovanem obdobju opaziti odliv zaposlenih v letu 2011. Predvidevamo, da zaradi upokojevanja oziroma zaradi predvidenih sprememb v pokojninski zakonodaji (slika 1, slika 2). Po letu 2012 se število vseh zaposlenih v patronažnem varstvu Slovenije praktično ne spreminja. V opazovanem obdobju se evidentno spreminja razmerje med poklicnima skupinama. Postopno se večja število zaposlenih iz poklicne skupine DMS. Očitno se v patronažnem varstvu Slovenije ZT na novo ne zaposluje. Iz podatkov je razvidno, da se odliv ZT nadomešča s predstavniki poklicne skupine DMS (slika 2).

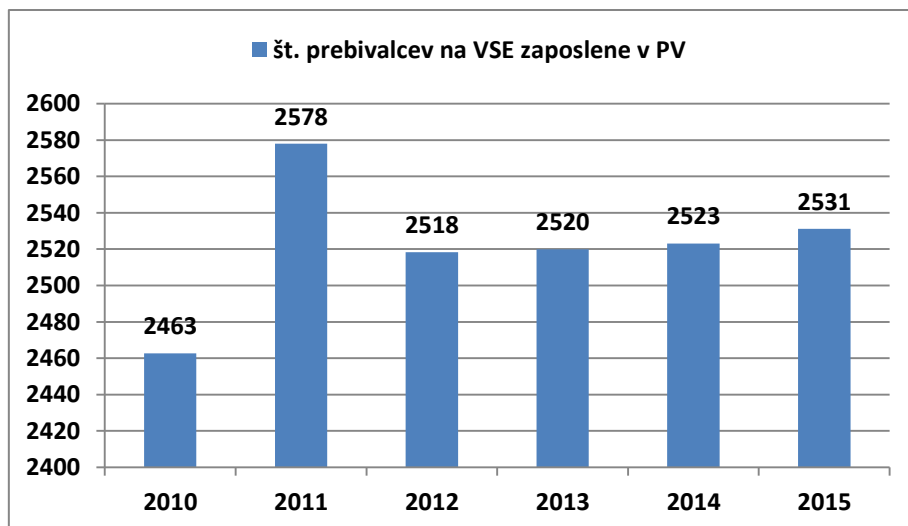

Slika 3 Število prebivalcev na DMS in ZT zaposlenega v patronažnem varstvu Slovenije v letih od 2010 do 2015

Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov- BPI (NIJZ16)

Centralni register prebivalstva RS - Ministrstva za notranje zadeve

Razumljivo je, da je preskrbljenost prebivalcev z zaposlenimi enaka zaposlovanju. Po podatkih se je preskrbljenost z DMS v patronažnem varstvu Slovenije nekoliko izboljšala, medtem, ko se je v obdobju od leta 2010 do 2015, dostopnost prebivalcev do storitev ZT očitno poslabšala (slika 3). Prav tako se je v tem času spremenilo razmerje med zaposlenimi.

Slika 4 Število prebivalcev na zaposlenega v patronažnem varstvu Slovenije v letih od 2010 do 2015

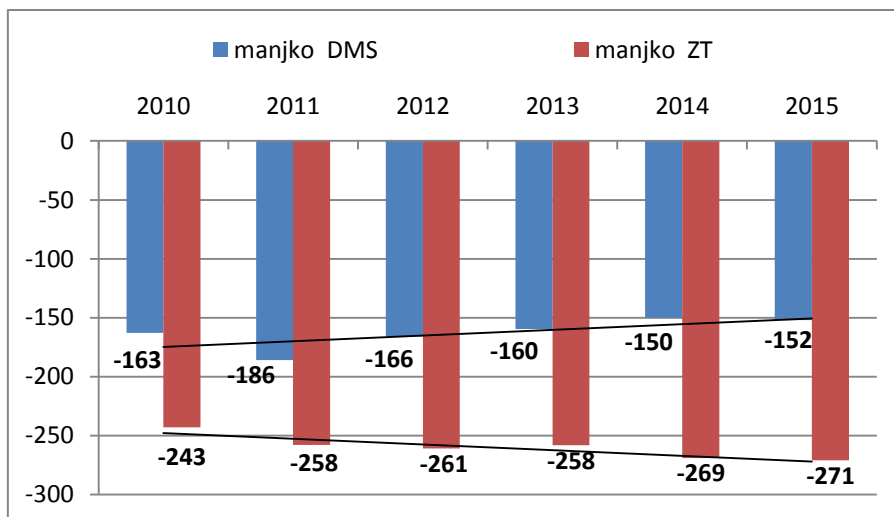
Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov- BPI (NIJZ16)

Centralni register prebivalstva RS - Ministrstva za notranje zadeve

Iz slike 4 je razvidno, da se je od leta 2010 do 2015 preskrbljenost, preračunana na vse zaposlene v patronažnem varstvu Slovenije nekoliko poslabšala. V povprečju je število prebivalcev na 1 zaposlenega v patronažnem varstvu zelo blizu kadrovskega normativa za DMS.

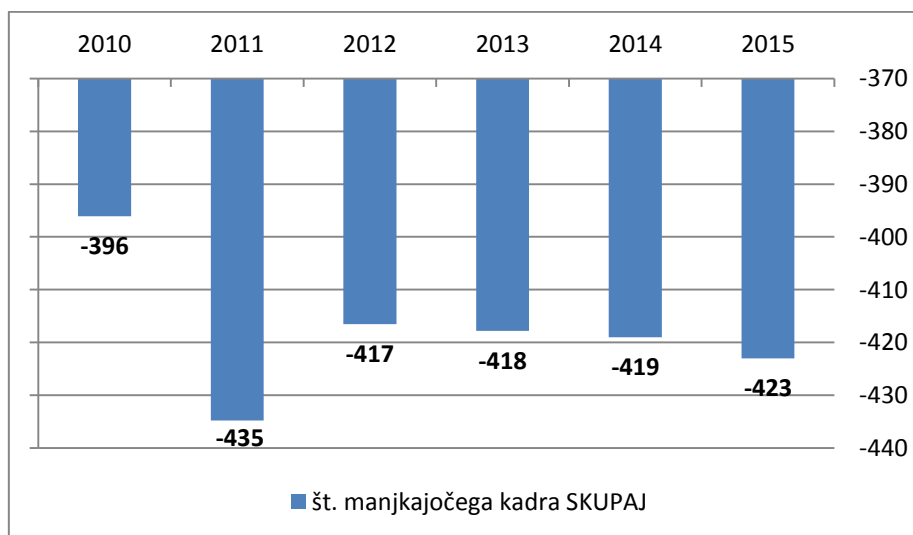
Glede na strokovni normativ se je v opazovanem obdobju nekoliko zmanjšal primanjkljaj DMS, medtem ko se je primanjkljaj zaposlenih tehnikov zdravstvene nege v patronažni dejavnosti povečal (slika 5).

Od leta 2010 do 2015 se je primanjkljaj vseh zaposlenih v patronažnem varstvu Slovenije nekoliko povečal, vendar predvsem na račun ne zadostnega zaposlovanja ZT (slika 6).

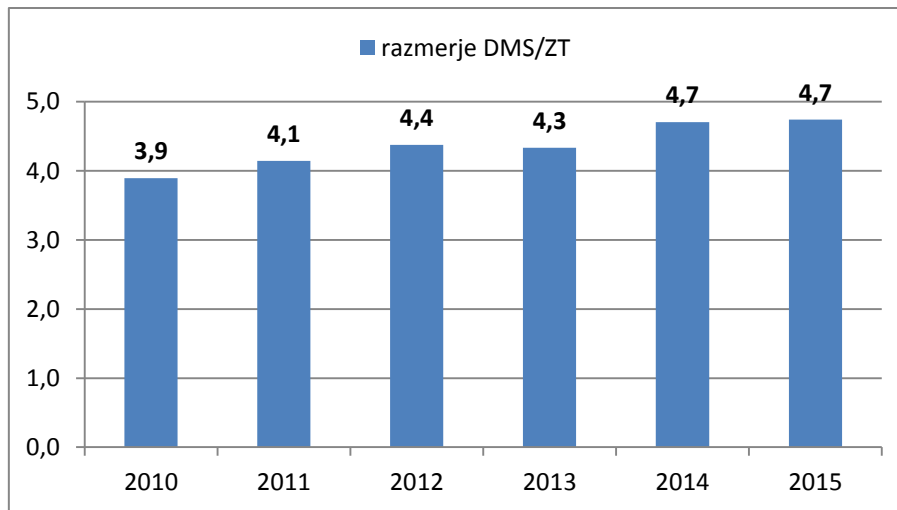
Slika 5. Manjkajoče število zaposlenih v patronažnem varstvu Slovenije preračunano na veljavni normativ, po izobrazbi v letih od 2010 do 2015

Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov- BPI (NIJZ16)
Centralni register prebivalstva RS - Ministrstva za notranje zadeve

Slika 6. Manjkajoče število vseh zaposlenih v patronažnem varstvu Slovenije, skupaj DMS in ZT, v letih od 2010 do 2015

Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov- BPI (NIJZ16)
Centralni register prebivalstva RS - Ministrstva za notranje zadeve

Slika 7 Razmerje med zaposlenimi v patronažnem varstvu Slovenije po poklicni skupini v letih od 2010 do 2015

Vir podatkov: Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov- BPI (NIJZ16)

Po teoretičnih smernicah naj bi za 5000 prebivalcev opredeljenega geografskega območja skrbeli 2 DMS in 1ZT. Glede na strokovni normativ je po podatkih sedanje razmerje med DMS in ZT neustrezno in nikakor ne v skladu s stališči stroke. Po strokovnem normativu naj bi bilo razmerje dva proti ena v korist DMS, namesto sedanjih 4,7:1, kot je povprečje za Slovenijo (slika 7).

Opomba 1:

Datum zapisa podatkov BPI NIJZ 16 in datum zapisa prebivalcev iz CRP RS - MZ

Zapis iz BPI NIJZ 16	Centralni register prebivalstva RS-Ministrstva za notranje zadeve
2010 zaposleni : 31.januar 2010	prebivalci: 30. junij 2009
2011 zaposleni: 8.november 2011	prebivalci: 30. junij 2010
2012 zaposleni : 14.februar 2012	prebivalci: 1. julij 2011
2013 zaposleni: 31.maj 2013	prebivalci: 1.julij 2012
2014 zaposleni: 10.februar 2014	prebivalci: 1.januarj 2013
2015 zaposleni: 14.januar 2015	prebivalci: 1.januar 2015

Opomba 2:

DMS: diplomirane medicinske sestre, magistricе zdravstvene nege, višje medicinske sestre, profesorice zdravstvene vzgoje, diplomirane babice, organizatorje dela in socialne delavce.

ZT: vsi zaposleni s srednjo zdravstveno izobrazbo, babice in bolničarji negovalci

Viri:

1. Patronažno varstvo in patronažna zdravstvena nega - nadgradnja in prilagajanje novim izzivom, Ministrstvo za zdravje, 2006
2. Resolucija o nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2008–2013
3. Strategija razvoja zdravstvene nege in oskrbe v sistemu zdravstvenega varstva v Republiki Sloveniji za obdobje od 2011 do 2020

Pripravila: Darinka Zavrl Džananović

Center za zdravstveno varstvo

Ljubljana, februar 2016